

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO 2003 M. LAPKRIČIO 4 D. ĮSAKymo NR. ISAK-1539 „DĖL ĮSKAITŲ PROGRAMŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2010 m. sausio 8 d. Nr. V-56

Vilnius

Pakeičiu Lietuvių, rusų, lenkų, baltarusių, vokiečių gimtosios kalbos įskaitos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. ISAK-1539 „Dėl įskaitų programų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 106-4769; 2008, Nr.143-5732):

1. Išdėstau 6 punktą taip:

„6. Gimtosios kalbos įskaitai pateikiamos temos (1 priedas). Moksleivis iš anksto pasirenka vieną temą ir renka medžiagą iš įvairių šaltinių (grožinės ir mokslinės literatūros, žiniasklaidos, statistikos ir kt.).

Įskaitos, išskyrus lietuvių kalbos (gimtosios), metu, moksleivis, pasakęs temos pavadinimą, gauna ar išsitraukia (žr.įskaitos vykdymo instrukciją) bilietą su tos temos klausimais ir 20 min. ruošiasi atsakinėti. Moksleivis vienu pasirinktu klausimu turėtų kalbėti iki 5 min. ir apie 5 min. kalbėtis su mokytoju (egzaminuotoju). Įskaitos klausimai iš anksto neskelbiami.

Lietuvių kalbos (gimtosios) įskaitos temų užduotys (potemės) ne vėliau kaip prieš du mėnesius iki įskaitos vykdymo dienos mokykloms pateikiamos duomenų perdavimo sistema KELTAS ir skelbiamos Nacionalinio egzaminų centro puslapyje. Moksleivis pasirinkęs potemę renka medžiagą iš įvairių šaltinių. Įskaitos metu (žr. įskaitos vykdymo instrukciją) moksleivis 15 min. ruošiasi atsakinėti pasirinkta poteme ir turėtų kalbėti iki 7 min., apie 3 min. moksleivis turėtų kalbėtis su mokytoju (egzaminuotoju). Lietuvių gimtosios kalbos įskaitos metu moksleivis gali naudotis vaizdinėmis priemonėmis (skaidrėmis, plakatais ir pan.).

2. Išdėstau 8 punktą taip:

„8. Gimtosios kalbos įskaita mokykloje gal būti vykdoma dvi dienas. Abiem įskaitos dienoms, išskyrus lietuvių kalbos (gimtosios) įskaitą, rengiamos skirtingos užduotys – šios programos 1 priede pateiktų temų klausimai, iš kurių vieną moksleivis pasirenka kalbėdamas ta tema. Lietuvių gimtosios kalbos įskaitos metu mokinys atsakinėja iš anksto pasirinkta poteme.

Mokyklai pateikiamos užduotys neatsižvelgiant į įskaitą laikysiančių moksleivių skaičių. Jeigu įskaitai vertinti mokykloje sudaroma daugiau kaip viena vertinimo grupė, vertinimo komisijos pirmininkas, atsižvelgdamas į vertinimo grupės narių skaičių ir įskaitos vykdymo instrukciją (žr.įskaitos vykdymo instrukciją), turi paruošti (kopijuoti) trūkstantą užduočių skaičių“.

3. Išdėstau 1 priedą nauja redakcija (pridedama).

4. Išdėstau 2 priedo Lietuvių gimtosios kalbos įskaitos vertinimo lentelę taip:

LIETUVOS
TUKSTANTMETIS

„LIETUVIŲ GIMTOSIOS KALBOS ĮSKAITOS VERTINIMO LENTELĖ

Kriterijus	Taškai	Aprašymas
Klausimo suvokimas, teiginių argumentavimas	4	Puikiai suvokta temos esmė, išsamiai argumentuojami visi teiginiai, remiamasi įvairiais šaltiniais, asmenine patirtimi. Argumentuotai atsakoma į mokytojo užduotus klausimus. Kalbama monologu be mokytojo pagalbos 5–7 min.
	3	Temos esmė suvokta, kalbama gana išsamiai, argumentuojant remiamasi įvairiais šaltiniais, asmenine patirtimi. Vienas kitas teiginys nepakankamai pagrindžiamas arba beveik nesusijęs su klausimu. Tiksliai ir argumentuotai atsakoma į didesnę dalį mokytojo užduotų klausimų. Kalbama monologu be mokytojo pagalbos 4–5 min.
	2	Temos esmė suvokta iš dalies, argumentuojant iš esmės remiamasi asmenine patirtimi, labai mažai – informacijos šaltiniais. Dalis teiginių nepakankamai pagrindžiami arba beveik nesusiję su klausimu. Tiksliai ir argumentuotai atsakoma į didesnę dalį klausimų. Kalbama monologu be mokytojo pagalbos 3–4 min.
	1	Tema netiksliai suvokta, dažnai kalbama apie pašalinius dalykus, argumentuojama remiantis tik asmenine patirtimi arba argumentuojama tik apie pusę teiginių. Netiksliai atsakoma į didesnę dalį klausimų. Kad moksleivis plėtotų savo mintį, mokytojas turi užduoti 3–4 klausimus. Kalbama apie 2–3 min.
	0	Visiškai nesuprasta tema, kalbama visai apie kitus dalykus, visiškai nesugebama pagrįsti savo teiginių. Nesugebama atsakyti į mokytojo užduodamus klausimus. Monologo metu mokytojas priverstas nuolat klausinėti. Kalbama mažiau kaip 1 min.
Teksto struktūra	2	Yra visos trys monologinės kalbos struktūrinės dalys, išlaikytos jų proporcijos.
	1	Yra visos trys monologinės kalbos struktūrinės dalys, bet neišlaikytos jų proporcijos arba trūksta kurios nors struktūrinės dalies.
	0	Kalba nestructūruota.
Kalbėjimo stilius	4	Stilius atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas sklandus, nepastebėta jokių nemotyvuotų pasikartojimų. Kalba žodinga.
	3	Stilius atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas pakankamai sklandus, nepastebėta nemotyvuotų pasikartojimų. Pastebėtas vienas kitas stiliaus trūkumas. Kalba žodinga.
	2	Stilius ne visada atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas nelabai sklandus, pasitaiko vienas kitas nemotyvuotas pasikartojimas. Pastebėta keletas stiliaus trūkumų, moksleivis dažnai stringa formuluodamas sakinius. Kalba pakankamai žodinga.
	1	Stilius ne visada atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas nesklaidus, pasitaiko nemotyvuotų pasikartojimų, kalbama nesusijusiais sakiniais, vartojama nereikalingų įterptinių žodžių. Žodynas ribotas.
	0	Stilius neatitinka kalbėjimo situacijos. Kalbėjimas visai nerišlus, kalbama atskirų sakinių nuotrupomis, nesugebama susieti vieno sakinio su kitu. Žodynas skurdus.

Kriterijus	Taškai	Aprašymas
Kalbančiojo kontaktas su adresatu	2	Paisoma kalbėjimo situacijos ir adresato: gestai ir mimika atitinka kalbėjimo situaciją, palaikomas kontaktas, jaučiama klausančiojo reakcija.
	1	Ne visai suvokiama kalbėjimo situacija ir adresatas: gestai ir mimika ne visada atitinka kalbėjimo situaciją, nepakankamai palaikomas kontaktas, nejaučiama klausančiojo reakcija.
	0	Nesuvokiama kalbėjimo situacija ir adresatas: gestai ir mimika neatitinka kalbėjimo situacijos, nepalaikomas joks kontaktas, nejaučiama klausančiojo reakcija.
Tartis, kirčiavimas 1	4	Nepastebėta jokių tarties ir kirčiavimo klaidų. Taisyklingai intonuojama.
	3	Ne visiškai taisyklinga tartis ir kirčiavimas, pasitaiko vienas kitas nukrypimas nuo normos. Pasitaiko intonacijos trūkumų.
	2	Daroma vidutiniškai tarties ir kirčiavimo klaidų, tačiau kalbama pakankamai taisyklingai. Nemažai intonacijos trūkumų.
	1	Daug tarties ir kirčiavimo klaidų, tačiau stengiamasi kalbėti taisyklingai.
	0	Žargoniška tartis ir kirčiavimas. Daroma labai daug tarties ir kirčiavimo klaidų.
Gramatika, žodynas 1	4	Nepastebėta jokių gramatikos ir žodyno klaidų.
	3	Ne visiškai taisyklingas kalbėjimas, pasitaiko vienas kitas nukrypimas nuo gramatikos ir žodyno normų.
	2	Daroma vidutiniškai gramatikos ir žodyno klaidų, tačiau kalbama pakankamai taisyklingai.
	1	Daug gramatikos ir žodyno klaidų, tačiau stengiamasi kalbėti taisyklingai.
	0	Žargoniškas kalbėjimas. Daroma labai daug gramatikos ir žodyno klaidų.
Taškų suma	20	

1 Tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidomis laikytini atvejai, numatyti vadovėliuose ir „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė“.

Švietimo ir mokslo ministras

Gintaras Steponavičius

KALBĖJIMO TEMOS IR REKOMENDUOJAMŲ ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

LIETUVIŲ KALBA

1. Kalba
2. Literatūra
3. Kultūra

RUSŲ KALBA

4. Ценности и идеалы русской литературы

- 4.1. А. Пушкин, *Евгений Онегин*
- 4.2. Л. Толстой, *Война и мир*
- 4.3. Ф. Достоевский, *Бунт (Братья Карамазовы)*
- 4.4. А. Чехов, *О любви и другие рассказы*
- 4.5. М. Булгаков, *Мастер и Маргарита*
- 4.6. Л. Петрушевская, *Шопен и Мендельсон*

5. «Мысль семейная» в литературе и жизни

- 5.1. А. Пушкин, *Дубровский*
- 5.2. И. Тургенев, *Отцы и дети*
- 5.3. И. Гончаров, *Обломов*
- 5.4. Л. Толстой, *Война и мир*
- 5.5. В. Распутин, *Живи и помни*
- 5.6. Ч. Айтматов, *Легенда о манкурте (И дольше века длится день)*

6. Личность и история

- 6.1. Л. Толстой, *Война и мир*
- 6.2. А. Ахматова, *Реквием*
- 6.3. М. Шолохов, *Судьба человека*
- 6.4. А. Твардовский, *По праву памяти*
- 6.5. В. Распутин, *Живи и помни*
- 6.6. А. Солженицын, *Один день Ивана Денисовича*

7. Прекрасное в жизни и искусстве

- 7.1. А. Пушкин, любовная и пейзажная лирика
- 7.2. А. Фет, любовная и пейзажная лирика
- 7.3. Л. Толстой, *Война и мир*
- 7.4. А. Куприн, *Гранатовый браслет*
- 7.5. С. Есенин, любовная и пейзажная лирика
- 7.6. М. Булгаков, *Мастер и Маргарита*

LENKŲ KALBA

8. Każda epoka tworzy bohaterów na miarę swoich czasów

- 8.1. Mitologia grecka
- 8.2. Ajschylos, *Prometeusz skowany*
- 8.3. Biblia
- 8.4. *Legenda o św. Aleksym*
- 8.5. Kroniki Galla Anonima
- 8.6. A. Mickiewicz, *Dziady* cz. III i IV, *Pan Tadeusz*
- 8.7. H. Sienkiewicz, *Trylogia* (jedna część do wyboru)
- 8.8. B. Prus, *Lalka*
- 8.9. S. Żeromski, *Ludzie bezdomni* lub *Przedwiośnie*
- 8.10. T. Borowski, *Pożegnanie z Marią* lub G. Herling-Grudziński, *Inny świat*
- 8.11. S. Mrożek, *Tango* lub T. Różewicz, *Kartoteka*
- 8.12. Poezja J. Kochanowskiego, A. Asnyka, K. Tetmajera, J. Tuwima, K. Baczyńskiego, Z. Herberta
Do wyboru inne lektury pozaprogramowe oraz współczesna publicystyka

9. Wędrowka jako inspiracja twórczości literackiej

- 9.1. Mitologia grecka
- 9.2. Homer, *Iliada* lub *Odyseja*
- 9.3. Biblia
- 9.4. A. Dante, *Boska komedia*
- 9.5. A. Mickiewicz, *Sonety krymskie*, *Pan Tadeusz*
- 9.6. J. Słowacki, *Kordian*
- 9.7. H. Sienkiewicz, *Nowele*
- 9.8. S. Żeromski, *Przedwiośnie*
- 9.9. T. Konwicki, *Kronika wypadków miłosnych* lub *Bohiń*
- 9.10. Cz. Miłosz, *Rodzinną Europą* lub *Dolina Issy*
- 9.11. Poezja Z. Herberta, Cz. Miłosza, E. Stachury, J. Twardowskiego
Do wyboru inne lektury pozaprogramowe oraz dzieła sztuki

10. „Obcy“w literaturze polskiej. Wizerunki przedstawicieli innych kultur i narodów

- 10.1. A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, *Konrad Wallenrod*
- 10.2. J. Słowacki, *Kordian*
- 10.3. B. Prus, *Lalka*
- 10.4. H. Sienkiewicz, *Krzyżacy*, *Trylogia* (jedna część do wyboru)
- 10.5. Wybrane nowele pozytywistyczne
- 10.6. S. Żeromski, *Przedwiośnie*
- 10.7. T. Borowski, *Pożegnanie z Marią*
- 10.8. G. Herling-Grudziński, *Inny świat*
- 10.9. Cz. Miłosz, *Dolina Issy*
- 10.10. Konwicki, *Kronika wypadków miłosnych*
Do wyboru inne lektury pozaprogramowe oraz współczesna publicystyka

11. *Miał być lepszy od zeszyłych nasz XX wiek. Już tego dowieść nie zdąży...* (W. Szymborska) Literatura XX wieku z perspektywy współczesnego czytelnika

- 11.1. S. Żeromski, *Przedwiośnie*
- 11.2. M. Dąbrowska, *Noce i dnie*
- 11.3. Z. Nałkowska, *Granica*
- 11.4. J. Iwaszkiewicz (opowiadania)
- 11.5. T. Borowski, *Pożegnanie z Marią*
- 11.6. G. Herling-Grudziński, *Inny świat*
- 11.7. Cz. Miłosz, *Dolina Issy*
- 11.8. T. Konwicki, *Kronika wypadków miłosnych*
- 11.9. S. Mrożek, *Tango* lub T. Różewicz, *Kartoteka*
- 11.10. Wybrana powieść z lat 90 XX w. bądź pocz. XXI w.
Do wyboru poezja XX w. (w tym twórczość współczesnego poety wileńskiego)
Do wyboru inne lektury pozaprogramowe oraz współczesna publicystyka

BALTARUSIŪ KALBA

12. Чалавек і прырода

- 12.1. В. Казько, *Неруш*
- 12.2. Г. Далі довіч, *Губаты*
- 12.3. П. Трус, *Дзесяты падмурак*
- 12.4. У. Дубоўка, *Паэзія*
- 12.5. М. Багдановіч, *Вершы*
- 12.6. В. Вітка, *Вершы*
- 12.7. Я. Колас, *Новая зямля*
- 12.8. І. Шамякін, *Злая зорка*
- 12.9. Сродкі масавай інфармацыі, інтэрнэт

13. Мужчына і жанчына

- 13.1. У. Караткевіч, *Каласы пад сярпом тваім, Паром на бурнай рацэ*
- 13.2. А. Міцкевіч, *Гражына*
- 13.3. І. Шамякін, *Трывожнае шчасце*
- 13.4. Г. Марчук, *П'есы*
- 13.5. Н. Гілевіч, *Зборнік Начлег на буслянцы*
- 13.6. Я. Колас, *Новая зямля. На ростанях*
- 13.7. І. Мележ, *Палеская хроніка*
- 13.8. *Сучасная беларуская паэзія*
- 13.9. Сродкі масавай інфармацыі, інтэрнэт

14. Жыццёвая пазіцыя

- 14.1. Я. Брыль, *Memento mori, Маці*
- 14.2. В. Быкаў, *Аповесці*
- 14.3. І. Мележ, *Палеская хроніка*
- 14.4. М. Зарэцкі, *Вязьмо*
- 14.5. К. Чорны, *Пошукі будучыні*
- 14.6. Л. Геніюш, *Вершы*
- 14.7. Я. Колас, *Казкі жыцця. На ростанях*
- 14.8. У. Караткевіч, *Каласы пад сярпом тваім*
- 14.9. *Сучасная беларуская паэзія*
- 14.10. Сродкі масавай інфармацыі, інтэрнэт

15. Гісторыя Беларускага Адраджэння

- 15.1. Ф. Скарына, *Прадмовы і пасляслоўі*
- 15.2. У. Арлоў, *Дзесяць вякоў беларускай гісторыі*, зб. *Міласць князя Гераніма*
- 15.3. В. Цяпінскі, *Евангелле*
- 15.4. Ф. Багушэвіч, *Зборнік Дудка беларуская*
- 15.5. Я. Купала, *Паэзія, Публіцыстыка, п'есы Паўлінка, Тутэйшыя*
- 15.6. В. Коўтун, *Суд Алаізы*
- 15.7. Я. Колас, *На ростанях, Казкі жыцця*
- 15.8. М. Гарэцкі, *На імперыялістычнай вайне*
- 15.9. Сродкі масавай інфармацыі, інтэрнэт

VOKIEŠIŪ KALBA

16. **Beziehungen**
17. **Schule**
18. **Medien und Technologien**
19. **Tourismus – eine der größten Wachstumsbranchen der Zukunft**
20. **Auch Toleranz muss Grenzen haben**
